

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Κυριακή, 9^η/22^α Μαΐου 2022, ἐωρτάσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ὡς Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος, συμφώνως πρὸς τὸ βιβλίον τοῦ Πεντηκοσταρίου.

Κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία ὅλη, ἰδίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων ποιεῖ μνεῖαν τοῦ γεγονότος, παραδιδόμενου εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (Ἰωάν 4, 5-42), ὅτι γυνὴ ἐκ Σαμαρείας ἐκ τῆς κώμης Συχάρ, ἐλθοῦσα ἵνα ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ, συνήτησε εἰς αὐτό τὸν Κύριον, ὁ ὅποιος εἰς τὴν συνάντησιν καὶ τὴν συνομιλίαν μετ' αὐτῆς ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὴν ὅτι «Οὗτος εἶναι ὁ Μεσσίας ὁ Χριστός» καὶ ὅτι «Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτὸν ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν». Ἐκ τῶν θεϊκῶν λόγων τούτων καὶ τοῦ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὴν τὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς, αὕτη ἐπίστευσεν, ἐκήρυξε τὸν Χριστόν καὶ ἐμαρτύρησε μετὰ πολλῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ἀδελφῶν αὐτῆς καὶ υἱῶν, ἐορταζόντων τῇ 26^ῃ Φεβρουαρίου ἐκάστου ἔτους.

Πρὸς τιμὴν τῆς ἀγίας Φωτεινῆς ἀνήγειρεν πρό εἰκοσαπενταετίας περικαλλῆ καὶ μεγαλοπρεπῆ Ναόν ἐπὶ τοῦ φρέατος μετὰ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ μαρτυρήσαντος εἰς τὸ φρέαρ Ἁγιοταφίτου Ἀρχιμανδρίτου Φιλουμένου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰουστίνου τοῦ Φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, καταγομένου ἐκ τῆς πόλεως ταύτης Νεαπόλεως ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰουστίνος Μάμαλος.

Εἰς τὸν Ναόν τοῦτον προεξῆρξεν τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συλλειτουργοῦντων Αὐτῷ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναζαρέτ κ. Κυριακοῦ καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντίνης κ. Ἀριστάρχου καὶ Πέλλης κ. Φιλουμένου, Ἁγιοταφιτῶν Ἱερομονάχων ὡς τοῦ Γέροντος Καμαράση Ἀρχιμανδρίτου π. Νεκταρίου καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Ἱερωνύμου, καὶ Πρεσβυτέρων, ψάλλοντος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Λεοντίου δεξιὰ ἑλληνοιστί καὶ τῆς χορωδίας τῆς Κοινότητος ἀραβιστί καὶ προσευχομένων ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ πολλῶν πιστῶν ἐντοπίων καὶ προσκυνητῶν ἐκ διαφόρων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῶν κατεχομένων περιοχῶν τῆς Σαμαρείας, Μπετζάλλας, Μπεϊτ-σαχούρ καὶ Βηθλεέμ.

Εἰς τὸ Κοινωνικόν τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὡς ἔπεται:

«Ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπέστη, ἡ πηγὴ τῶν θαυμάτων, ἐν τῇ ἕκτῃ ὥρᾳ, τῆς Εὐας ζωγρῆσαι καρπὸν· ἡ γὰρ Εὐὰ ἐν ταύτῃ ἐξελήλυθεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπάτη τοῦ ὄφως. Ἦγγικεν οὖν ἡ Σαμαρεῖτις ἀντλήσαι ὕδωρ· ἦν ἰδὼν ἔφη ὁ Σωτῆρ· Δός μοι ὕδωρ πιεῖν, κἀγὼ ὕδατος ἀλλομένου ἐμπλήσω σε, καὶ εἰς τὴν πόλιν δραμοῦσα ἢ σώφρων, τοῖς ὄχλοις ἀνήγγειλεν εὐθύς· Δεῦτε, ἴδετε Χριστόν τὸν Κύριον, τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν», ἀναφωνεῖ ὁ ὑμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ καὶ προσκυνηταί,

Ἡ χάρις τῆς ἀγίας Σαμαρείτιδος γυναικὸς συνήγαγε πάντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ

τόπω τοῦ Φρέατος τοῦ Ἰακώβ τοῦ Πατριάρχου, ἔνθα ὁ Ἰησοῦς συνήνησεν αὐτὴν ὑπὲρ τῆς παρ' ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων γνώσεως τῆς σωζούσης ἀληθείας Αὐτοῦ.

«Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν. ...καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δι' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τό ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τό ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδέ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν», (Πρβλ. Ἰωάν. 4, 7-15).

Εἰς τὴν συνάντησιν καὶ συνομιλίαν τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος ἀπεκαλύφθη ἡ ἄπειρος φιλανθρωπία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, «ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν», (Α΄ Τιμ. 2,4). Αὐτός Οὗτος ὁ Κύριος ἀπεκάλυψεν ὅτι Αὐτός εἶναι ἡ πηγὴ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰπὼν τῇ Σαμαρείτιδι, «ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ... γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον», (Ἰωάν. 4,14).

Ἐρμηνεύων τοὺς Κυριακοὺς τούτους λόγους, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει: «Ἰστέον δέ πάλιν, ὡς ὕδωρ ἐν τούτοις τὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Χάριν ὁ Σωτὴρ ἀποκαλεῖ, ἧς εἶπερ τις γένοιτο μέτοχος, ἀναπηγάζουσιν ἕξει λοιπὸν ἐν ἑαυτῷ τῶν θείων μαθημάτων τὴν χορηγίαν». Καὶ ἀναλυτικώτερον: πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ὁ Σωτὴρ ἀποκαλεῖ ὡς ὕδωρ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐάν κάποιος γίνῃ μέτοχος αὐτῆς [τῆς χάριτος], τότε θά ἔχη ὡς ἐφόδιον τὴν γνῶσιν τὴν ἐκπηγάζουσιν ἀπὸ τὰς θείας Γραφὰς καὶ ἔτσι δέν θά ἔχη ἀνάγκην τὴν νοουθεσίαν ἀπὸ ἄλλους.

Μέ ἄλλα λόγια, ἀγαπητοί μου, ἡ φωτιστικὴ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «ἐπιλάμπει καὶ φαίνεται» ὄχι μόνον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἀπαιδευτῶν, ὅπως εἰς τὴν Σαμαρείτιδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔχουν μέσα τους τὴν πίστιν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίζουν τὰ τελειότερα μυστήρια, λέγει ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας: «Οὐ ταῖς ἀπαιδευτοῖς ψυχαῖς ἢ καὶ ἀμαθέσι παντελῶς ἑαυτὸν ἀνακαλύπτει Χριστός, ἀλλ' ἐκείναις μᾶλλον ἐπιλάμπει καὶ φαίνεται, αἵπερ ἂν εἶεν ἤδη πρὸς τό βούλεσθαί τι μαθεῖν ἐτοιμότεραι καὶ τῆς πίστεως τὴν ἀρχὴν ἐν ἀπλοῖς ὠδίνουσαι λόγοις πρὸς τὴν τῶν τελειότερων ἐπείγονται γνῶσιν».

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ Σαμαρεῖτις γυνὴ ἐπέδειξε ζῆλον διὰ μάθησιν τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἀληθειῶν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ τὸν ὀρθὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς ἀπεκάλυψεν αὐτῇ δύο τινά: Πρῶτον ὅτι ὁ Θεός εἶναι Πνεῦμα, «καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτόν ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν», (Ἰωάν. 4,24)· καὶ δεύτερον, ὅτι Αὐτός ὁ Χριστός εἶναι ὁ Μεσσίας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: «λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι», (Ἰωάν. 4, 25-26).

Ἀξιοσημεῖωτον ὅτι μετὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὴν ἀποκάλυψιν, ἡ Σαμαρεῖτις «Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;» (Ἰωάν. 4-28,29).

Ἐρμηνεύοντες τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς Σαμαρείτιδος, ὁ μὲν Θεοφύλακτος λέγει: «Οὕτως ἄρα ταχέως προετίμησε [ἡ Σαμαρεῖτις] τό ὕδωρ τοῦ Χριστοῦ τῆς τοῦ Ἰακώβ πηγῆς». Ὁ δέ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας λέγει: «Κρείττων ἤδη καὶ ὑψηλοτέρα

φαίνεται τῶν εἰς τό σῶμα φροντίδων ἢ κατά τήν ἐχθές καί τρίτην πολύανδρος οὔσα γυνή, καί ἡ ψυχραῖς πολλάκις εὐάλωτος ἡδοναῖς, πλεονεκτεῖ τῆς σαρκός τήν ἐξ ἀνάγκης χρεῖαν, δίψης τε ὁμοῦ καί ποτοῦ ἀλογήσασα πρός ἐτέραν ἕξιν διά τῆς πίστεως ἀνεχαλκεύετο». [Καί ἀναλυτικώτερον· ἡ πρό δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν πολλούς ἔχουσα ἄνδρας γυναῖκα, τώρα ἐμφανίζεται ἰσχυροτέρα καί ἀνωτέρα τῶν φροντίδων τῆς σαρκός. Καί αὐτή, ἡ ὁποία ἐγένετο πολλάκις εὐάλωτος [=ὑποχείριος] τῶν ψυχρῶν [= ἐλεεινῶν] ἡδονῶν, ὑπερισχύει τῶν ἀναγκῶν τῆς σαρκός, δηλονότι τῆς δίψης καί τῆς πόσεως. Καί μετέβαλεν ἐκ νέου τήν διάθεσίν της πρός τήν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ]. Διά τοῦτο καί ὁ ὑμνωδός λέγει: «Σαμαρεῖτιδι, Κύριε, αἰτησαμένη παρέσχες ὕδωρ τήν ἐπίγνωσιν τοῦ κράτους Σου· ὅθεν εἰς αἰῶνας, οὐ διψῆ ἀνυμνοῦσα σε».

Ἐξ ἄλλου, Αὐτός οὗτος ὁ Κύριος, ἐπικαλούμενος τάς Γραφάς λέγει: «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοί ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος», (Ἰωάν. 8,38). Τοῦτο δέ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς κατά τήν μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, περί τοῦ Πνεύματος [τοῦ Ἁγίου], «οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτόν», (Ἰωάν. 7,39).

Τοῦ ἁγίου τούτου Πνεύματος, τούτέστιν τοῦ Πνεύματος τοῦ Μεσσίου, τοῦ Χριστοῦ, ἐγένετο δοχεῖον ἡ Σαμαρεῖτις γυνή, ἡ μετονομασθεῖσα Φωτεινή καί ἀναδειχθεῖσα κῆρυξ καί ἀπόστολος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καί ἐπισφραγίσασα τήν ἀποστολήν αὐτῆς διά τοῦ μαρτυρικοῦ αἵματος αὐτῆς ἐπί τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Νέρωνος, ὡς ἀναφέρει ὁ Συναξαριστής αὐτῆς.

Ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ τιμῶντες τήν σεπτήν μνήμην τῆς Ἁγίας ἰσαποστόλου καί μεγαλομάρτυρος Φωτεινῆς τῆς Σαμαρεῖτιδος, καλούμεθα νά μιμηθῶμεν τήν ἀπλότητα τῆς πίστεως αὐτῆς εἰς τόν θεόν καί Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Λέγομεν δέ τοῦτο, διότι ἡ Σαμαρεῖτις γυνή προετίμησε τό ὕδωρ τῆς γῆς εἰς τήν ἄνωθεν τοῦ θεοῦ σοφίαν, δηλονότι τήν μετουσίαν τῆς θεότητος τοῦ Σωτῆρος, ὡς λέγει ὁ ὑμνωδός τῆς θεοτόκου καί Μητέρας τοῦ θεοῦ: «Ὁ κατ' οὐσίαν ἀθεώρητος Λόγος καί παντουργός, ὠφθης τοῖς ἀνθρώποις ἄνθρωπος ἐξ ἀγνῆς, θεομήτορος, τόν ἄνθρωπον ἀνακαλούμενος πρός μετουσίαν τῆς σῆς θεότητος», Ἀμήν. Χριστός Ἀνέστη. Ἔτη πολλά εὐλογημένα καί εἰρηνικά».

Μετά τό πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ἠκολούθησε λιτανεῖα ἐν Ἀναστασίμῳ ψαλμῳδία περίξ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί ἐόρτιον κέρασμα εἰς τό ἡγουμενεῖον.

Τήν μεσημβρίαν ὁ ἡγούμενος καί κτίτωρ τοῦ Ναοῦ καί ἀνακαινιστής τῆς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰουστῖνος παρέθεσε τράπεζαν καί ἐπέδωσεν εἰς τόν Μακαριώτατον ὠραιότατον σταυρόν, ὅμοιον τοῦ σταυροῦ τοῦ τοποθετηθέντος εἰς τήν κορυφήν τοῦ Ἁγίου Κουβουκλίου μετά τήν ἀνακαίνισιν αὐτοῦ, τό ἔτος 2017, ἵνα χρησιμοποιῆται εἰς τάς λιτανεῖας κατά τό τυπικόν τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας